

Nakon oblasnih izbora u Dalmaciji.

U nedjelju 23. o. m. obavljene su oblasni izbori za cijelu državu. Kod nas u Dalmaciji kod tih izbora proteklo je uglavnom sve mirno, bez oštih sukoba i incidenata. Pojedine stranke razvile su prilično živu agitaciju, ali je većina naroda ostala nekako apatična, indiferentna. Razloge tomu nije samo tražiti u nezanimijevanju važnosti jedne svakako za nas nove ustanove. I mrzovolja većine naroda radi nesrednosti i kaosa, koji vlada u dosad najjačoj političkoj stranci Stjepana Radića, bitno je doprinijela slabom odazivu velikoga dijela naroda pri izborima.

Duševo raspoloženje većine najbolje se odrazuje u osobama kandidata, koji najvećim dijelom nijesu dorasli novom zadatku. Ovdje se ne radi o tome, da se nastavi jedna postojeća uprava, nego da se iz temelja stvori i podigne nešto sasvim novo na korist naroda. Posao je težak i nameće velike odgovornosti i dužnosti. Na sve to kao da je malo tko promišljao.

Ako igda, to je trebalo sada, pri prvim oblasnim izborima, poslati u oblasnu skupštinu u što je moguće većem broju sposobne ljude, vješte i prokušane u upravnom radu. To se u ogromnoj većini propustilo, pak se to može da osveti na cijelom narodu.

Naša oblasna samouprava ima da započne svoj rad bez prebijene pare, bez ikakvih dobara, koja bi davala kakav znatiji prihod. Mi nemamo zgrada, polja, šuma, fondova i t. d., što bi oblasna skupština odmah mogla da primi pod svoju upravu. Je li svatko promislio na to, kako će se i sa koje strane početi nešto da radi?

Bivša takozvana autonomna uprava u Zadru raspolagala je sa neznatnim, skoro baš nikakvim, prihodom iz vlastitih dobara. Sve se crpilo iz prireza na državne poreze, na trošarinu, iz državnih potpora, te iz raznih drugih nameta i doprinosa. Obzirom na sadašnje visoko opterećenje naroda pitanje je, da li svijestan izabranik naroda može uzeti na duša, da ga još više opteretiti sa novim prirezima za oblasnu upravu. Teško da se itko na to odluči. A onda nastaje pitanje, što i kako da se radi i sa čime. Treba proučiti, koji se prijedlozi mogu da postave državnoj upravi u pogledu financiranja oblasti. Sa prirezima ne ide, jer su općinski prirezi i onako visoki, a onda je i država opteretila svoje vlastite poreze sa državnim prirezom. Zakon o oblasnoj samoupravi predviđa namet prireza na poreze i čak na državni prirez. Ali, kako već gore istakosmo, to je nemoguće izvesti. Treba dakle naći drugi izlaz u dogovoru sa državnom upravom, koja će u mnogočemu biti rasterećena radom oblasnih samouprava, pa je pravno i nužno, da im stavi na raspolaganje sva ona sredstva, koja postaju za državnu upravu sada suvišna.

To su sve pitanja koja treba da stručni ljudi prouče. Rješenje tomu

ne će biti teško naći. Promislimo na pr. na bolnice i ceste. Ako sve imadu da pređu u upravu oblasti, državi ne će biti teško da ustupi oblasti i one svote, koje je država za te svrhe ulagala. Država na pr. može i da onaj svoj državni prirez ustupi oblastima, da im ustupi i jednu stavovitu granu državnih dažbina, koju

bi poslije oblasna skupština mogla da preuredi, poveća ili snizi prema prilikama i poreznoj snazi naroda.

Dakako najkomodnije bi bilo odrediti 100 i više na sto oblasnoga prireza na sve državne poreze i državne prireze, koji su i tako preteški, ali to bi bila propast, a ne bi bilo ni duševno ni pravedno. Onda bi bilo bolje, da se narod odrede takve „samouprave“!

Ostavka RR vlade.

Budući radićevci u Nar. Skupštini prigodom izbora dvaju članova za upravu ratne štete glasovali za opozicione kandidate, tako da su radikal-ski kandidati ostali u manjini, Uzunović je 28. t. m. Kralju podnio ostavku vlade s motivacijom, da „vlada ne može da radi u Nar. Skupštini zbog nelojalnoga držanja radićevaca“. Kralj je ostavku uvažio.

Radićevci nijesu bili zadovoljni sa podnošenjem vladine ostavke, pak su opet pokušali izmirenje sa radikalima te im podnijeli uvjete, na koji bi se način mogao cio spor da izgadi. Međutim radikali, osobito Pašićevci, za ove ponude radićevaca i izmirenje s njima nijesu htjeli ni da čuju, već su ih odbili ističući, da su zadovoljni, što je došlo do ovoga kidanja koalicije.

Kriza vlade se ovaj put razvija normalno po parlamentarnim prin-

cipima. Kralj je naslušavši predsjednika skupštine i predstavnike parlamentarnih grupa ponovno Uzunoviću povjerio mandat za sastav koncentracione ili koalicione radne vlade.

Kako će se riješiti kriza, još se ne može predvidjeti. Kombinacije su najrazličnije. Opće je mišljenje, da su zbog teške unutarnje i vanjske političke situacije izbori isključeni, tim više, što su se skoro svi predstavnici grupa izjavili za radnu vladu. Mnogo se govori o mogućnosti sastava jedne šire koalicije radikala, radićevaca, demokrata i slovenskih pučana. No do nje će teško doći, jer su — kako beogradske novine javljaju — skoro svi radikali suglasni, da s Radićem ne prave više nikakve koalicije. Zato se ističe više mogućnost koalicije radikala, Demokratske Zajednice i slovenskih pučana.

Uskotračna željeznica na more.

Dr T. P. Zurunić napisao je u beogradskom „Vremenu“ od 2. januara o. g. vrlo interesantan članak „Građenje željeznica u Bosanskoj Krajini“, u kojem zagovara uskotračničku vezu sa Šibenikom, odnosno sa Splitom. Naš je suradnik D. K. Stošić o Božiću štampao u „Obzoru“ solidan članak „Šibenska luka i željeznica“, koji smo i mi priopćili u 45. broju „Nar. Straže“. Sada nam je drago, da Dr Zurunić s dobrim razlozima također zagovara istu željezničku vezu. On je već polovinom novembra prošle godine na konferenciji privrednika i njihovih ustanova u Banjaluci uspio, da je njegov program o željeznicama jednoglasno primljen. Zbog aktualnosti donosimo njegov članak skoro u cijelosti:

„Makar i obilaznim putem i protiv volje austrijske i mađarske vlade, izgrađena je kao šumsko industrijska željeznica uskotračna linija od Prijedora do Knina i kasnije dopunjena ograncima do Jajca i Ljubije. Preko te linije, koja je kod Knina dostizavala normalnu prugu prema Šibeniku i Splitu, došli smo do veze s morskom obalom, od koje doduše širi privredni krugovi nisu imali do sada one koristi, koju su mogli imati. Te su željezničke linije, i ako svakako građene s drugim namjerama i ciljevima, bar počeci za željezničku mrežu na Bosanskoj Krajini i služe danas uglavnom našoj industriji drveta. No ove mogu i valja da pripreme i pospješje razvitak one besumjajno u budućnosti najveće industrije željeza, koja će našu Krajinu učiniti našim Essenom i Ruhrom i postati

najjača ekonomska žila kucavica u našoj državi.

Mislimo, da bi već jednom trebalo da se uvidi, da se iskorišćavanjem t. zv. Šipadove željeznice (t. j. željeznice šumsko-industrijskoga preduzeća Dobrljin-Drvar), a sa malo nadogradnja, može postignuti jedna vrlo važna i korisna uskotračna linija, koja bi činila direktnu vezu između Beograda i Jadranskoga mora u lukama šibenskoj i splitskoj, a koja bi bila i najkraća veza između naše prijestolnice i Jadrana, rasteretila glavnu normalnu prugu Beograd-Zagreb i iskorišćavanjem vodenoga puta Dunavom i Savom znatno pojeftinila transporte iz svijeta dijelova države do mora.

Kad pogledamo na željezničku kartu, vidi se od Knina do Prijedora uskotračnu liniju od 232 kilometra. Ona se prekida u Prijedoru, jer kraj Prijedora se proteže normalni kolo-sjeka i prema Banjaluci i prema Sunji na glavnu normalnu liniju Beograd-Zagreb s krilom od Bosanskog Novog do Bihaca. Pri daljem posmatranju vidimo uskotračnu liniju najprije kod Banjaluke s pravcem prema Pribiniću, ali još nevezanu za Pribinić i od Pribinića do Usore odnosno Doboja. Ova je posljednja dugačka 42 km, a za vezu od Banjaluke do Pribinića, svega od prilike 40 km, nema mnogo da se izgradi. Kod Doboja se ta uskotračna pruga naslanja na glavnu uskotračnu liniju Brod-Sarajevo, a ima i jedno pobočno krilo do Tuzle i Simin Hana, dugačko 67 km. I tu se opet prekida uskotračna pruga i tek kod Loznice vi-

Svim pristašama HPS.

Izvršili ste svoju dužnost. Od Krka sve do Dubrovačkih Konavala pokazali ste velik napredak i posvudašnju raširenost Hrvatske Pučke Stranke, koja je, pri znatnom opadanju skoro svih stranaka, jedina u ovim izborima pokazala velik napredak porastavši sa 3880 na 9400 glasova. Niste imali na raspolaganje sredstva, kojima su se u obilnoj mjeri služile druge stranke, te su osobito zadnja dvatri dana, negdje zadnji čas upotrijebile, da umanje naš uspjeh. Niste se služili ni demagogijom, ni nečasnim trikovima, niti ste za ljuveno časovitog izbornog uspjeha obmanjivali hrvatske birače, niti podlegli napasti, da ih nesvjesno zaludujete i trujete. Jasan, nikad nenapušteni pravac, program i poštenje, kojima se jedina HPS od svih hrvatskih stranaka nikad nije iznevjerila, omogućili su Vam, da ste u ovim izborima jedini Vi ponosna, vedra čela mogli da svugdje slobodno pristupite k biračima hrvatskoga naroda, pozivajući ga u stranku, koja je jedina odmah u početku, 1919. g., istupila sa ispravnim hrvatskim, pučkim i kršćanskim programom, te dobro smišljenom, mudrom taktikom za njegovo ostvarenje. Jedino Vas nitko, ni najzagriženiji protivnik, nije mogao u izbornoj agitaciji da učini odgovornim za katastrofalan slom hrvatske politike, ni za izdaju svoga programa, jer jedina naša stranka nije nikad saradivala ni pomagala grobara Hrvatske. Žalibog, da nismo imali dovoljno sila, da dopremo do svakoga pojedinog sela i kućišta. No ipak velika je smotra naših redova uspjela. Hvala Vam svima!

Nastajimo s još većim oduševljenjem i požrtvovnošću naš vrhu svega plemeniti rad oko osvješćivanja i okupljanja hrvatskoga naroda, u prvom redu njegovih pučkih širokih masa seljačke i radničke ruke, u HPS. Politika bez Boga upropastila je sve nadljudske napore hrvatskoga naroda. Potražimo spas u kršćanskoj politici, koja jedina imade sve uvjete, da za hrvatski narod u ovoj državi izvoštiti sva njegova narodna i politička prava, za široke mase čovječka prava i blagostanje, za katoličku Crkvu neodvisnost i slobodu, da među hrvatskim katolicima može nesmetano razviti svoje blagoslovljeno djelovanje!

PREDSJEDNIŠTVO HPS.

dimo je opet, odakle prevaljujući 51 km dostiže Šabac. Od Šabca do Beograda nije daleko, bilo bi možda nekih 70 km željezničkoga puta. Od polazne tačke Knina do morske obale u Šibeniku ima 75 km, a do Splita 102 km.

Samo se po sebi nameće pitanje, kako bi se iz te ispretrgane uskotračne pruge stvorila jedna transverzalna linija od Beograda do mora i time došlo i do upopunjenja naše uskotračne željezničke mreže, koja je (ma kako se mislilo o uskotračnim

željeznicama) od velike važnosti za nas. To pitanje nije teško riješiti, jer njegovo rješenje ne iziskuje golema novčana sredstva. Govori se o tome, da Šipad, radi olakšanja i pojeftinjenja prevoza svoje produkcije na morskou obalu, namjerava izgraditi uskotračnu prugu od Knina do Šibenika. Bilo da se taj projekt ostvari, bilo da se na postojećem normalnom kolosjeku od Knina do Šibenika umetne jedna ili obje tračnice za uski kolosjek do morskou obale, imali bismo već time za relativno vrlo malo novca uskotračnu liniju od preko 300 km, na kojoj bi se vršio promet bez pretovara.

Obazirući se na ono, što smo spomenuli malo prije, t. j. da od Banjaluke postoji već nedovršena uskotračna pruga i da imamo kod Pribinica opet uskotračnu prugu, koja bi nam mogla otvoriti direktni put i u našu bogatu Posavinu i u Srbiju i do prijestolnice, a dovesti nas bliže i do Vojvodine, ne bi ovom trebalo mnogo razmišljati, jer nam se samo kaže. Poprečnim putem od Sanskog Mosta preko Broncenog Majdana, dakle kroz jedan rudama bogat kraj, trebalo bi da dostignemo Banjaluku, a zato je nužno manje od 40 km željezničkoga puta. Koristeći se odatle linijom, izgrađenom već u pravcu prema Pribinici ili ako je svrsi shodno, izgrađujući sasvim novu liniju do Pribinica, koja opet ne bi morala biti duža od 40 km, uhvatili bismo direktnu uskotračnu vezu od mora čak do Tuzle i Simin Hana, dakle liniju od oko 468 km.

Da li je veliki grijeh, što u razmaku od Tuzle do Loznice nije već dosad izgrađeno ono nekih 50 km već za vrijeme projektovane pruge, a da se ne bi moglo ničim opravdati ni to, da se krajnja veza ove pruge od Šapca do Beograda ne izgradi i time Beograd najkraćim putem od oko 640 km veže s morem, o tome ne treba dalje govoriti. Valja samo da se sjetimo, da današnje veza normalnom prugom od Beograda preko Zagreba, Ogulina, Gosnića, Knina do Šibenika iznosi 845 km, i da bi n. pr. od Banjaluke do Beograda imali ovom novom uskotračnom prugom oko 320 km, dok je danas normalnom prugom 500 km, i da bi u Zabrežju pred Beogradom imala ova pruga naslon i na druge uskotračne linije u Srbiji.

Već s ovo nekoliko napomena je dovoljno obilježena važnost izgradnje spomenutih sastavaka. Da bi sastavljena direktna linija od mora do Beograda i u strategijskom pogledu bila od velike važnosti, to je očevdno.

Dakako da mi oim ove transverzalne uskotračne linije i njezinih krila moramo pledirati i za dalju izgradnju Unske željeznice od Bihaća preko Zrmanje do Knina i po-bočnoga krila od Cazina do Ostrošca, 16 km, kao i za izravnu vezu Bosanske Ljubice sa Dobrljinom drugo od Banjaluke do Jajca.

Željeznice, za koje se mi zalazemo, presijecale bi naše šumama i rudama najbogatije krajeve, ali i krajeve, koji se na polju agrikulture i stočarstva racionalnim radom mogu podići do vrlo velike visine. Mi se nadamo, da će se mnogo, što je

dosada propušteno na obnovu šuma, nadoknaditi u što kraćem roku i da će naše šume biti i u budućnosti jaka i izdašna podloga naše industrije drveta, koja je dosad uglavnom producirala polufabrikate. Isto tako se nadamo, da će iskorišćenje našeg u željeznim rudama i železnoj neizmjerne bogatstva u ču u pravilan tok i da ćemo u doglednom vremenu otpočeti s postepenim podizanjem naše industrije železa.

Mi svi dobro znamo, da danas za industrijalizaciju svojih krajeva nemamo potrebitih vlastitih novčanih sredstava i da smo upućeni na strani kapital. Do stranog ćemo kapitala lakše, brže i pod povoljnijim uslovima doći samo onda, ako stvorimo najnužnije komunikacije i mogućnosti za izvoz svojih produkata na more te postavimo time čvrste temelje za industrijski razvitak.

Rezultati nedjeljnih izbora.

U nedjelju provedeni izbori za poslanike oblasnih skupština nijesu na prvi mah pokazali jaki interes naroda za nje. Po pisanju novina svijju stranaka — svi su zadovoljni! Zadovoljan je i g. Radić i g. Pribičević. Predsjednik vlade Uzunović se čak tako daleko istrče, te je, misleći valjda, da su ljudi bedaci, izjavio, da radikalna stranka ima većinu u preko polovici svih oblasti u državi, što ne znači ništa, kad se zna, da se preko polovice svih oblasti nalazi u samoj staroj Srbiji, a da su kod nas stvarane samo velike oblasti. Nije isto imati većinu u tri oblasti, koje biraju 25 poslanika, i u jednoj oblasti, koja sama bira 80 poslanika.

Zadovoljstvo, koje izražavaju šefovi političkih partija nad rezultatima oblasnih izbora je vrlo sumnjivo. Jer, eto u prvi mah opažamo, da je malo postotaka onih, koji imaju prava glasa, doista i glasovalo. Imamo slučajeve, da ponegdje nije ni 30 procenata glasača došlo na birališta. U tvrdom radićevskom kotaru Prelogu u Međumurju nije došlo nego 39% izbornika glasovati. S druge strane opažamo, da se veliki broj manjih stranaka jako pomogao, i ako je birački element ostao kod kuće. To znači, da je narod u jednu ruku iskazao svoje nezadovoljstvo nad politikom radikalne i radićevske stranke time, što

je ostao kod kuće, a s druge strane je pojačanim glasovima drugih stranaka izrazio svoju volju, da se stranke inako opredijeli.

Nedjeljni izbori donijeli su grdnih razočaranja glode izbornika mnogim strankama u Dalmaciji. Strašan poraz doživjela je na osobiti način radikalna stranka. U sjevernoj Dalmaciji u srpskim mjestima je radikalna stranka izgubila nekoliko hiljada glasova u korist Pribičevićevih demokrata. U splitskoj oblasti ima radikalna stranka 4 poslanika Nar. Skupštine te bi po ključu kao jaka stranka u oblasnoj skupštini morala imati 16 i više poslanika, dok je dobila samo 7, a nije bila uopće u stanju, da gdje drugdje izvuče kakvog oblasnog poslanika.

Radićeva stranka, ako joj i pribrojimo disidente, vrlo je slabo prošla, što se tiče glasova. A da je prošla, što se mandata tiče, dobro, ima da zahvali izbornom redu, koji je Hrvatskoj Pučkoj Stranci u sinjskom srežu dao na skoro 2000 glasova 1 poslanika, a Radićevoju na 4000 glasova ne dva, nego tri poslanika.

Hrvatska Pučka Stranka dobila je na svojima nezavisnim listama 9400 izbornika u splitskoj oblasti te jednoga poslanika (Bartul Ganza u sinjskom srežu). U dubrovačkoj oblasti izabran je na zajedničkoj hrvatskoj listi u Metkoviću fra Ante Gajević, pristaša HPS. Dakle 1 po-

čilošću. Moj zakrenu krmom i udario u sramotni, ako i korisni — bijeg, a onaj se drugi i nakostrušen stisnuo za njim.

Od jedne na pozornicu stupi te izvrci novi i neočekivani prizor. Moj oroz zastade, oduši i na komšijskoga se izvru, a ovaj, umjesto, ko jači, izvovice ga zaskočiti, opuču preko svoga vrta i ispred moga bijega.

Tko zna, da se taj nasradinski prizor ne bi do podne obnavljao, a od podne do mrke noće, na očito nezadovoljstvo prisutne publike, da na poprište ne dopade moja odvažna Crnka, među nje zastupči, krilom o nogu ljutito strugnu, gubeše razagna i oštro zakokota.

Tko će znati, kakvim se kokošinjim prijekorom na nje nabacila? Da nije tim, da baš nije, da svaki, koji se brkom ponosi, da je čak i čovjek?

Ako je to, baš nije ni promašila.

Don Marko Vežić

slanika na 9400 glasova! Kriv je tome izborni red. Naš kandidat Vl. Kulić u Drnišu dobio je više glasova nego dr Trumbić u Splitu, a ipak je ovaj zadnji dobio mandat. Naš kandidat na Krku Marčić dobio je više glasova nego samostalni demokrat Bartulović u hverskom srežu, a ipak je Bartulović izabran, a naš kandidat nije. Da je čitava splitska oblast samo jedan izborni okrug morala bi Hrvatska Pučka Stranka imati najmanje 5 poslanika u oblasnoj skupštini. Tako smo doživjeli apsurdnost, da zemljoradničko-demokratske liste dobivaju sa samih 2.000 glasova u gradu Šibeniku i bračkom srežu 2 poslanika!

Na prvi pogled imali su uspjeha Pribičevićevi demokrati. Treba priznati, da su na račun radikala u benkovračkom i kninskom srežu znatno porasli. No zato su u kotarima, koji sačinjavaju za izbora u Nar. Skupštinu splitski izborni okrug silno propali i izgubili 3.000 glasova.

Isto su tako propali Davidovičevi demokrati, koji imaju u Skupštini 1 poslanika, a u splitskoj oblasti ni jednoga. Na osobiti način propali su zemljoradnici, koji su, ako uzmemo u obzir, da su išli u Šibeniku skupa s radikalima i Davidovičevim demokratima, a u šibenskom srežu skupa s demokratima, — izgubili hiljadu svojih glasova prema izborima od 1925. g.

Takvi su rezultati nedjeljnih izbora. Hoće li oblasti raditi? Po svoj prilici ne će. Vlada je lakoumno raspisala oblasne izbore, a da nije dala oblastima unaprijed mogućnosti za život. Izbori 23. januara bili su samo generalna vježba za skupštinske izbore.

Napredak HPS.

Dok kod izbora za Nar. Skupštinu 1925. g. Hrvatska Pučka Stranka nije postigla ni 12.000 glasova, prigodom nedjeljnih oblasnih izbora prošli smo 26.000 glasova. Na našim samostalnim listinama izabrana su trojica poslanika: Dr Đuka Kuntarić u Požezi, dr Ivo Kečkeš u Prelogu i don Bartul Ganza u Sinju. Na zajedničkim listinama izabrana su još trojica naših: Fra Ante Gajević u Metkoviću, obrtnik g. Kosić u Varaždinu i Bunjevac Miško Prčić u Subotici.

U Dalmaciji je HPS 1925. g. prigodom izbora za Nar. Skupštinu dobila 3.886 glasova, a sada 9.387 glasova. Porasla je dakle za 5.501 glas ili za skoro 150%, dok su sve ostale stranke u Dalmaciji u velikom nazatku.

U Hercegovini HPS 1925. g. bila je dobila nešto preko 400 gla-

Trafinčice.

5. Nadmetanje.

Jelica je, poput poničene starice, posjela na kućni prag i prede. Upi-tat ću je, što dobra prede. Da će sebi oprestiti zimsku guću.

— A polazi li ti, tučna šesnice moja, kako za rukom?

— Čuđestvo je tanje nego materino na ovoj gući na meni. Taman vlat do vlati. — Pri tome pruži rukom i desnim rukavom.

Primjetih ja zdravim okom, da je razlika, što između svilene žice i prediva za arara, te je na to i upozorih.

— A mi ćemo onda iznova! — prpošno će ona. Vrndalji bić vune, uza šipku obavito; lozu skrši, nove se dohvati, kudjelju savi, te se iznova posla prihvatiti, ko da nije ništa ni bilo. Čiglo što progunda:

— Kad može ona, zašto ne ću i ja?

6. Nedokončani megdan.

Dodijali su, bit će koji dan, moj i komšijski pijevac. Netom se svane i iz kokošinjaka oni izlete, moj će sileški kukuriknuti, a komšijski mu se jednako zdravo odjaviti. Moj sad holo strugnu oko svoje Crnke, a komšijski oko svoje Šarge, te oba izazovno zapjevaše. Moj je prhno na prizidu do kule, a komšijski vršuč i ševar na gospodarevoj polegušici raščeprkavajući razbucavajuć, pomolio i on na povisocijem, te se javlja čukajuć.

To je pripremanje na odlučni megdan potrajalo nekoliko dana, no nastaja nikako iščekati, i ako sam mu se nadao i želio.

No tko čeka, taj i iščeka, te i ja jutros željeno iščekao, da komšijski jurno prvi, a isprsvi se — moj ga na dočci usaden dočekao. Ljuto su se isperušali, iskršili, a još nemilije iskrvavili, dok ja ne opazih, da je moj pričeo smalaksavati, a čak ni komšijski ne brizga tom vatrom i

sova, a sada 2.778 glasova, što znači ogroman porast.

U Međimurju HPS 1925. g. dobila je nekih 800 glasova, a sada 1.962 glasa.

U zagrebačkoj oblasti HPS dobila je blizu 5.000 glasova.

U osječkoj oblasti HPS dobila je preko 4.200 glasova.

U primorsko-krajiškoj oblasti HPS dobila je preko 1.700 glasova.

U srijemskoj oblasti HPS dobila je preko 700 glasova.

Iz Bosne je još nekih oblasti fale nam tačni podaci.

Svakako ovaj napredak Hrvatske Pučke Stranke tim veći je i značajniji, kad se uzme u obzir, da ona nema svoga parlamentarnoga zastupstva. Napredovali smo više nego dvostruko!

Koliko je HPS dobila glasova u Dalmaciji?

Grad Šibenik 304
Kotar Šibenik 343
Kotar Biograd-Preko 840
Kotar Knin-Drniš 915
Kotar Krk-Pag 925
Kotar Benkovac 509
Grad Split 225
Kotar Split 919
Kotar Sinj 1902
Kotar Imotski 868
Kotar Makarska 693
Kotar Dubrovnik 294
Kotar Hvar 260
Kotar Supetar 207

Ovome treba pripomenuti, da ovdje nijesu ubrojani glasovi naših pučana, što su u metkovskom kotaru glasovali za zajedničku listu fra Apte Gnječa, koja je ukupno dobila 2.500 glasova, kao što u da u srezovima Korčula i Kotor te i gradu Dubrovniku i Visu nijesu bile prikazane naše liste.

Kako su prošle ostale stranke u Dalmaciji?

Hrvatska Seljačka Stranka ubrojivši obe liste (Bačinića i Stojanova) u kotaru Biograd-Preko, te ubrojivši 1.500 glasova na listi Gnječ u metkovskom kotaru, dobila je 41.396 glasova, dok je g. 1925. dobila (bez Krka) 66.659. — HSS je dakle kod ovih izbora nazadovala za 25.263 glasa.

Disidenti HSS, koji su u ove izbore pošli s najljepšim nadama, da će preuzeti Radićeve glasove, svega su dobili samo 5.426 glasova.

Hrvatska Federalistička Seljačka Stranka, i ako je u tri kotara nosila kao nosioca liste svoga vođu nar. poslanika dra Trumbića, dobila je samo 3.209 glasova i nešto glasova na listi Gnječ u Metkoviću.

Hrvatski Blok (republikanski) dobio je usve 244 glasa.

Davidovićeve Demokratska Stranka dobila je 5.015 glasova, dok je g. 1925. dobila 7.308 glasova, te je tako nazadovala za 2.293 glasa.

Radnička Stranka (nezavisni radnici) dobio su oko 2.140 glasova, a g. 1925. 3.558, te su prema tome nazadovali za nekih 1.418 glasova.

Narodna Radikalna Stranka na svojim listama dobila je 14.915 glasova.

Pribičevićeva Samostalna Demokratska Stranka na svojim listama dobila je 8.136 glasova.

Obe ove stranke g. 1925. nastupile su skupa i dobile 42.867 glasova, dok su sada bilo na vlastitim, bilo

na t. zv. jugoslavenskim ili nacionalnim ili disidentskim listama dobili oko 32.860 glasova. Izgubili su dakle 10.000 glasova ili 25%.

Zemljoradnička Stranka svega je dobila 4.495 glasova, pak je i ona prema g. 1925. znatno nazadovala.

Sve hrvatske stranke i grupe dobile su u Dalmaciji skupa 62.924 glasa, a nehrvatske stranke i grupe 43.470 glasova

Izabrani poslanici u Dalmaciji.

Prema dosad poznatim rezultatima u splitskoj oblasti izabrani su ovi poslanici:

26 radićevaca
7 radikala
7 pribičevićevaca
3 Radićeva disidentata
2 zemljoradnika
1 federalista
1 Hrv. Pučke Stranke
1 neopredjeljeni

1 radnik
U dubrovačkoj pak oblasti izabrani su ovi poslanici:

9 radićevaca
1 Hrv. Pučke Stranke
1 pribičevićevac
1 radikal.

Pobjeda Slov. Pučke Stranke.

U Sloveniji je Slovenska Pučka Stranka prigodom nedjeljnih oblasnih izbora iznijela sjajnu pobjedu. Od 166.554 glasača dobila je 99.718 glasova, t. j. 59,9% svih glasača, te od ukupnih 117 poslanika 82, dok su sve ostale stranke zajedno dobile samo 34 poslanika, a 1 poslanika je u Međumurju dobila Hrv. Pučka Stranka, za koju su glasovali 1962 birača.

Radić i Pucelj ovoga su puta znatno nazadovali u Međimurju i Prekomurju. I demokriji, koji se inače naduvaju, kao da su oni zastupnici Slovenije, prošli su dosta slabo, jer su u obadviije oblasti dobili samo 12 mandata.

Slovenska Pučka Stranka svijesna svoje snage i odgovornosti kao glavna predstavnica slovenskoga naroda u obim oblasnim skupštinama (ljubljan-skoj i mariborskoj) tražit će ostvarenje svoga programa, što svjedoči i „Slovenec“ od 26. t. mj., koji piše: „Time, što je slovenski narod od 117 zastupnika za oblasnu skupštinu birao 82 zastupnika Slovenske Pučke Stranke, izjavio se slovenski narod za program, koji glasi: Potpuna zakonodavna autonomija u jednom nacionalno političkom tijelu ujedinjenoga slovenskoga naroda u državnoj zajednici sa Srbima i Hrvatima.

Izborni rezultati u cijeloj državi.

Dosad su poznati rezultati u 177 mandata u državi! Evo ih:

411 radikala
262 radićevci
134 Davidovićeve demokrati
97 pribičevićevci
82 Slovenska Pučka Stranka
56 zemljoradnici
40 Demokratska Zajednica
19 Nijemci
14 Mađžari
8 federaliste
6 Hrvatska Pučka Stranka
5 Radićevi disidenti

5 crnogorski federaliste
4 opozicioni blok
4 Liuba Jovanović
3 socijaliste
2 ostali radnici
1 pravaši
1 neopredjeljeni
1 republikanci.

ORLOVSKI VJESNIK.

Savezno Vijeće HOS-a. Početkom siječnja održano je u Zagrebu Savezno Vijeće HOS-a, na kome su pretresena sva aktualna pitanja orlovske organizacije. Stvoreni su na njemu mnogi važni zaključci.

Veliki interes za „Orlovsku Stražu“. U svim krajevima vlada vrlo veliki interes za „Orlovsku Stražu“. Kako naše Orlovstvo predstavlja ne samo najjaču, nego i naj-savremeniju granu Katoličke Akcije, te se za ovaj vrlo lijepo uređivani list posebno zainteresiralo naše svećenstvo, tako da je „Orlovka Straža“ postala najrašireniji naš omladinski list. U njemu nalaze svi ne samo pobuda za rad, nego i konkretnih uputa u problemima Kat. Akcije. Uporučujemo sve prijatelje Kat. Akcije, da se na list preplate sada na početku godine, da se uzmože odrediti konačna naklada lista. — „Orlovka Straža“ stoji godišnje Din 24, a naručuje se kod Uprave „Orlovske Straže“, Zagreb, Pejačevićev trg 15.

Na osamndnevnom prednjačkom tečaju u Zagrebu, koji je baš lijepo uspio, prisustvovali su brojni tečajci iz uže Hrvatske. Predavali su Savezni funkcionari te don Ante Radić, a tjelovježbu je vodio prednjački zbor Saveza. Ovaj tečaj u Zagrebu kao i onaj u Preku svjedoče o bujnom životu u našoj orlovske organizaciji, koja se uza sve neprilike, koje joj se stavljaju, lijepo razvija u najvećem redu. — Pored već dosad održanih tečajeva bit će i više novih, napose osamndnevni tečajevi u Sarajevu i Đakovu.

IZ GRADA I OKOLICE.

Izborni rezultati u gradu. Od upisanih 3.424 birača glasalo je 2.093, dakle 61%. Od toga su dobili radićevci 175 glasova, pribičevićevci 222 glasa, Radićevi disidenti (poduprti od nezavisnih radnika) 352 glasa, zemljoradnici (poduprti od radikala i Davidovićevih demokrata) 1.040 glasova, Hrv. Pučka Stranka 304 glasa. Prema tome jedini mandat su dobili zemljoradnici (Dane Škarica). — HPS 1925. g. prigodom izbora za Nar. Skupštinu dobila je 254 glasa, a sada :04 glasa, dakle 50 glasova više.

Izborni rezultati za srez Šibenik. Od upisanih 12.894 izbornika glasovao je 8461, dakle 66%. Od toga su Radićevi disidenti dobili 1363 glasa i 1 mandat (Jasip Drezga), radićevci 2539 glasova i 2 mandata (Krsto Mihačević - Bilice i Frane Markoč - Vodice), radikali 1563 glasa i 1 mandat (dr Stevo Metličić), pribičevićevci 1495 glasova i 1 mandat (dr Srećko Poturica), Hrv. Pučka Stranka 341 glas te zemljoradnici (poduprti od Davidovićevih demokrata) 1.160 glasova.

Skupština „Šubičevca“. U nedjelju 6. veljače u 11 sati ujutro u prostorijama Sokolskog Društva održat će se glavna godišnja skupština društva „Šubičevac“. — Preporuča se članovima, da u što većem broju na nju pristupe, te tim pokažu, da im je na srcu poljepšavanje i uređenje našega Šubičevca.

Za nove parobrodarske veze sa Šibenikom. Na konferenciji za unapređenje turizma, koja se održala u Splitu 17. i 18. o. mj., prihvaćen je prijedlog, da se konferencija zauzme kod nadležnih faktora, da parobrodi Dubrovačke Plovidbe na

brzoi pruži Trst-Kotor svakako tiču Šibenik i da se za vrijeme sezone uvedu dvije tri pruge Rab-Šibenik sa priključkom na vodopad Krke. Tajnik Saveza za unapređenje turizma u Splitu istakao je ovom prigodom, da je Šibeniku, koji posjeduje toliko prirodnih ljepota, a sada i jedan od najmodernije uređenih hotela na našem primorju (Hotel „Krka“) potrebno omogućiti rad na razvitku saobraćaja putnika.

Don Mate Hailo, vojni svećenik podoficirske škole ratne mornarice u Mandalini, premješten je u Sarajevo, kao referent na vjersko odjeljenje druge armijske oblasti, a na njegovo mjesto dolazi iz Sarajeva don Niko Fantela. Don M. Hailo ostavlja u našem gradu lijepu uspomenu, pa, dok uz veliki broj njegovih prijatelja žalimo njegov odlazak, želimo mu sreću u njegovoj novoj dužnosti.

Pristojbe za vodu. Prema zaključku sjednice od 18. t. mj. šibenska općina izdala je proglaš, kojim određuje od 1. o. mj. za potrošak vode ove pristojbe: domaći parobrodi po toni Din. 10, inozemni Din. 30, privatnici po 1 hl Din. 0,30, obrtnici, trgovačke firme gostione, pivare, kavane, svratišta, krcme i praone za svaki m³ Din. 3. Također su određene nove pristojbe za točkove i vodomjere. Pristojba za vodomjere otpada, ako su oni vlasništvo potrošača.

† Joso Roša p. Šime. 26. o. mj. umro je u 50. godini života Joso Roša p. Šime. Pokojnik je dugo vremena vršio nadzor nad orlovskom gombaonom i bio među vježbačima silno obljubljen. Sprovodu je uz silan broj njegovih prijatelja i znana-cia prisustvovalo mnogo Orlova i Orlica, te posebno ođaslanstvo Orla u monturi. Bila mu laka zemlja, a obitelji naše najdublje saučesće!

Za obrtničku školu. Na zauzimanje općine ministarstvo trgovine i industrije odredilo je, da se početkom nastajne školske godine otvori u našem gradu dvorazredna obrtnička škola. Općina će se pobrinuti za prostorije, dok je ministarstvo odobrilo kredit.

Promet u luci. 26. o. mj. stigao je u luku jug. parobrod „Dubac“ i ukrao 3.000 m³ građevinskoga drva za Napulj, te parobrod „Dalmacija“ 280 tona ugljena za Sušak; 28. o. m. parobrod „Aldo“ ukrao je 180 tona ugljena za Veneciju, a 29. o. mj. parobrod „Lucia C.“ 500 tona celuloze za New-York.

Za novu žandarmerijsku kasarnu. Općina će kuću Montanari na obali preurediti za žandarmerijsku kasarnu, jer iz dosadašnje kuće žandarmerija mora da seli, a država nije odredila kredit za izgradnju nove kasarne.

Naši pokojnici. Od 1.-28. t. mj. umrli su u privatnom stanu: Jovo Čučuk (58 g.), Miroslav Bamber (18 mj.), Ninić Matija (68 g.), Danilo Pantelić prav. episkop (61 g.), Bujas Šime pk. Nike (86 g.), Škarica Morava Danina (6 d.), Roša Joso pk. Šime (50 g.), Subotić Vica žena Stevana (72 g.), Brajković Marija Spirina (20 d.) i Jakovljević Jerka ud. pk. Jose (80 g.); u bolnici: Sabion Ivanica iz Šibenika (25 g.), Miodrag Anđelića žena Mate iz Medvida (30 g.), Lalić Sveztozar (4 mj. i 2 d.), Kursar Gašpara žena Andrije iz Prvič-Sepurine (48 g.), Pivac Marko pk. Ive iz Jadrtovca (43 g.), Janjić Vaso pk. Mile iz

Krički (26 g.), Tokić Anica žena Grge (35 g.), Vukmirica Veljko nez. (23 d.), Klarić Pava žena Marka iz Lišana (56 g.), Marić Nikola Paškin iz Nadina (22 g.), Tomaš Šime Ivanov iz Arbanasa (3 g.) i Vinzi Ewa žena J. kova iz Korčule (43 g.) — P. u m. l.

„ITO“ pasta za zube - najbolja.

Jesam li platio pretplatu ?

Razni vijesti.

Našim privrednicima. „Hrvatski Radiša“ imade na raspolaganju 25 bravarskih; 10 brijačkih; 20 kovačkih; 25 krojačkih; 50 mehaničarskih; 10 postolarskih; 8 remenarskih; 20 stolarskih; 5 tapetarskih i 10 zlatarskih naučnika. Molimo stoga gg. obrtnike gornjih struka, koji za svoju radnju trebaju naučnika, da se obrate na Hrv. Radišu, Zagreb, Senoina 16., koji će im dječaka u najkraće vrijeme poslati. Dječaci, za koje se brine Hrv. Radiša, većim su dijelom seljačkih i radničkih roditelja. Siromašna su to djeca, ali su bogata zdravljem, poštenjem, nadarenošću i prirodnom vrlinama, da će gg. obrtnike i trgovce u svakom pogledu zadovoljiti. Uzimajući ovu djecu od Hrv. Radiše činit ćete, gg. trgovci i obrtnici, jedno dobro i plemenito djelo prema najsiromašnijim narodnim slojevima, iz kojih su ova djeca nikla, a koja domoljubnim odgojem privrednika mogu danas sutra biti na diku i ponos svoga

naroda. Molimo stoga gg. privrednike, da odgoju Radišinih pitomaca, svojih budućih narodnih privrednika, posvete najveću pažnju.

Našim roditeljima. „Hrvatski Radiša“ imade raspoloživa mjesta za dječake, koji se žele posvetiti sljedećim granama privrede: Za 5 bojadisara; 6 čarapara; 7 četkara; 10 pikola; 4 knjižara i knjigotiskara, koji imaju nekoliko razreda srednje škole; 3 kolara; 1 košarača; 2 slastičara; 15 mesara; 15 mlinara; 10 opančara; 35 pekara; 10 užara. — Roditelji i skrbnici, koji svoju djecu žele posvetiti ovim privrednim zvanjima, neka se obrate na najbližu Radišinu organizaciju, a ako takve nema, onda na Središnjicu Hrv. Radiše u Zagrebu, Senoina 16. Dječaci se primaju od 13 do 16 godina, koji su svršili najmanje 4 razreda pučke škole i koji su sposobni i zdravi te imaju volju za učenje zanata.

Brisanje naših državljana iz tal. vojnih spiskova. Zamoljeni donosimo ovo saopćenje našega konsulata u Trstu: Vrlo veliki broj mladića porjeklom iz Julijske Venecije, rođenih 1901., 1902., 1903. i kasnije prešao je poslije rata u našu kraljevinu, stalno se kod nas nastanio i putem opcije, a na osnovu odredaba Senžermenskog Ugovora o Miru stekao definitivno naše državljanstvo. Svi ovi mladići, pošto su rođeni na teritoriji, koja je ostala pod Italijom, bili su uvršteni u talijanske vojne spiskove. Po propisima, koji važe u Italiji, brisanje stranih državljana iz vojnih spiskova vrši se samo po naređenju Ministarstva Vojnog iz Rima.

— Kako se nitko od ovih mladića, sada naših državljana, nije starao, da bude izbrisan iz vojnih spiskova, to se oni u Italiji smatraju uvijek kao vojni bjegunci i kada dođu u svoj rodni kraj radi posjeta roditeljima i rođnicima, bivaju uapšeni te se događa često, da ni krivi ni dužni čitave mjesece ostanu u zatvoru ili kasarni, dok se svrše sve formalnosti oko njihovog oslobodenja. — Da bi se ovo izbjeglo, upozorjuju se svi oni, na koje se ovo odnosi, da su još uvijek upisani u talijanskim vojnim spiskovima, pak treba da učine potrebne korake, da budu iz njih izbrisani. Za to brisanje potrebno je, da upute molbu na Ministarstvo Vojno u Rimu i da molbi pridruže: 1) svoj krsni list, 2) krsni list oca i 3) uverenje o našem državljanstvu. Molba i dokumenti treba da budu na talijanskom jeziku i overena od talijanskih konsulata u našoj Kraljevini ili od naših konsulata u Italiji.

Vlasnik, izdavaatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matašić).

KAFEDŽIJE!

Nabavite recepte za vještačko spravljanje vina i rakije. Isto tako nabavite i maću za gornja pića.

Recept košta Din 30. Novac slati unaprijed na

„HEMIKOS“

ZASTUPNIŠTVO HEMIJSKE ROBE RAČA (KRAG) — SRBIJA.

Gospodarska Štedionica u Splitu

Rimska ulica 3.
(kod Peristila).

Telefon Br. 363.

Podružnica u Makarskoj

Najveći Dalmatinski zavod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekucem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije. Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

NE

LJUTITE SE, DA VAS NISMO

već prije obznanili, da imademo specijalni odio za radio-aparate kao i sveukupni pribor, i to uz tako

NISKE CIJENE,

da je svakome omogućena kupnja, dočim

OGROMNI IZBOR

jamči, da ćete kod nas dobiti ono, što tražite. Naš specijalni cijenik šaljemo Vam na cij. zahtjev badava.

KASTNER I OEHLER

ZAGREB ILICA 4.

POKUŠTVO

ZA GOTOVO I NA OTPLATU
KOD TRGOVINE POKUŠTVA
TAPETARIJE
RIKARD DELFIN - ŠIBENIK
VELIKI IZBOR OKVIRA

U Australiju
za Lira šterlinga 28.-
U Južnu Ameriku
za Lira šterlinga 19.-
otprema Agencija
JOSIP JADRONJA -- ŠIBENIK
Tražite upute.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

VLASTITA ZGRADA
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

Podružnica Šibenik.

BRZ. NASLOV GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOČNI 67

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnicu i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNije.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.